

Απόσπασμα από άρθρο του Χρύσανθου Λαζαρίδη.

Κάποιοι υποστήριξαν ότι το «Πολυτεχνείο» οδήγησε στα παρακμιακά φαινόμενα της Μεταπολίτευσης. Άρα «το Πολυτεχνείο «φταίει» για όλα τα σημερινά δεινά»! Αυτό εκτός από ανοησία είναι και επικίνδυνη απλούστευση.

Γιατί είναι επικίνδυνη απλούστευση;

Γιατί αν την πιστέψουμε, δεν πρέπει να συμμετέχουμε ποτέ σε τίποτε?

Όλα τα μεγάλα γεγονότα κάπου οδήγησαν. Πάντα μετά από κάτι γίνεται κάτι άλλο, κάποιες φορές δυσάρεστο ή και εφιαλτικό ακόμα. Τι σημαίνει αυτό; Ότι δεν πρέπει να υπάρχει εξέλιξη; Ότι πρέπει να απαγορεύσουμε ή να αποκλείσουμε τους κοινωνικούς αγώνες;

Μετά την Γαλλική Επανάσταση ακολούθησε η περίοδος της *Τρομοκρατίας*, όταν οι γκιλοτίνες λειτουργούσαν «υπερωριακά» στις πλατείες του Παρισιού αποκεφαλίζοντας δικαίους και αδίκους. Αυτό ήταν αληθινός

εφιάλτης!

Αλλά

δεν ήταν αυτό

το νόημα, ούτε η δι-ιστορική σημασία της Γαλλικής Επανάστασης. Έτσι δεν είναι;

Και μετά την Αμερικανική Επανάσταση ακολούθησε ο *Εμφύλιος* στην Αμερική, ο πιο αιματηρός πόλεμος της ως τότε Ιστορίας.

Και η Ελληνική Επανάσταση οδηγήθηκε για χρόνια στη συγκρότηση ενός *μικρού και δυσλειτουργικού κρατιδίου*

. Με αλλεπάλληλες εμφύλιες συγκρούσεις και ξενοκρατία και κλεπτοκρατία. Και μετά από πολλές δεκαετίες πάλι σε στιγμές ανάτασης?

Και το ΟΧΙ στους Ιταλούς φασίστες του 1940 οδήγησε στην Κατοχή τελικά. Να είχαμε πει ΝΑΙ λοιπόν; Και η Εθνική Αντίσταση του 1941-44 οδήγησε στον Εμφύλιο. Να την είχαμε αποφύγει καλύτερα; Τι μας λένε ακριβώς;

Να τα απορρίψουμε όλα; Να οδηγηθούμε στην *ιδιωτεία*; Στην πλήρη αποχή από κάθε κοινωνική ή εθνική δράση;

Το «Πολυτεχνείο», ασφαλώς ήταν πολύ-πολύ μικρότερο σαν γεγονός, απ' όλα τα ανωτέρω. Αυτό το γνωρίζουν πολύ καλά όσοι πραγματικά συμμετείχαν. Κι *απ' όσο πιο κοντά συμμετείχαν, τόσο καλύτερα το γνωρίζουν*

.

Αρνούνται να το αποδεχθούν, μόνον όσοι το χρησιμοποιούν ως «αντίδοτο» των δικών τους *ενοχών*

, ή ως υποκατάστατο των δικών του *φαντασιώσεων*

ή ως διέξοδο των δικών τους *απωθημένων*

.

Κάποιοι μας τα μπερδεύουν λίγο: Φωνάζουν ότι «το Πολυτεχνείο δεν ήταν τίποτε», ήταν ένα «ψέμα». Και την ίδια στιγμή υποστηρίζουν ότι «το Πολυτεχνείο φταίει για όλα τα στραβά που έγιναν όλα τα επόμενα σαράντα χρόνια». Άρα ήταν κάτι πολύ «σημαντικό»!

Ας αποφασίσουν τι από τα δύο:

- *δεν ήταν τίποτε;*

- ή καθόρισε *όλη την επόμενη τεσσαρακονταετία;*

Γιατί και τα δύο δεν γίνεται;

Υπάρχουν και δύο μαθήματα που αποκομίσαμε πολλοί (όχι όλοι, ασφαλώς) και τα καταθέτω για όποια αξία έχουν:

Πρώτον το δίλημμα της ευθύνης: Όταν βρίσκεσαι στην καρδιά τέτοιων γεγονότων, δύο *αντί ρροπες δυνάμεις* συγκρούονται μέσα σου: Από τη μια *η φλόγα* της *ανατροπής*, η φιλοδοξία να κάνεις κάτι «μεγάλο». Κι από την άλλη *η ευθύνη για τις συνέπειες* που μπορεί να έχει αυτό σε σένα αλλά και πέρα από σένα. Ιδιαίτερα αν τα πράγματα δεν πάνε όπως τα θέλεις?

Οι συνέπειες πάνω σου, δηλαδή *το ρίσκο που παίρνεις εσύ προσωπικά*, είναι το μικρότερο και πιο εύκολο να αντιμετωπίσεις. Μέσα στην κάψα της στιγμής μπορείς να πεις «*δεν με νοιάζει για μένα*». Ιδιαίτερα όταν είσαι 19 ετών?

Αλλά τις ευθύνες για τους υπόλοιπους ? «συμμετέχοντες» και μη ? δεν μπορείς να την παραβλέψεις.

Το πρώτο: να κάνεις την ανατροπή τώρα που σου δίνεται η ευκαιρία ? που μπορεί να μην ξαναπαρουσιαστεί ? *σε σπρώχνει μπροστά.*

Το δεύτερο: να φροντίσεις τους ανθρώπους που έχεις πίσω σου αλλά κι όλους τους άλλους

που θα επηρεαστούν από τις αποφάσεις σου, *σε κρατάει πίσω*.

Το ένα είναι *το επαναστατικό κίνητρο*, ας πούμε?

Το άλλο είναι το συντηρητικό σύνδρομο.

Το ένα είναι η *κινητήρια δύναμη* που έχεις μέσα σου.

Το άλλο είναι το «*φρένο*» (και το «πηδάλιο» καμιά φορά) που σου επιβάλλουν οι συνθήκες.

Όταν βρίσκεσαι μπροστά από κρίσιμες αποφάσεις, πρέπει να έχεις *και τα δύο!* Όχι μόνο το ένα από τα δύο
?

Αν δεν έχει το πρώτο, είσαι *άχρηστος*, ανίκανος για μεγάλες αποφάσεις.

Αν δεν έχεις το δεύτερο, είσαι *επικίνδυνος* για ό,τι χειριστείς?

Όσοι δεν έχουν το πρώτο, όσοι επικαλούνται την «περίσκεψη», την «ψυχραιμία» και την «υπευθυνότητα», ως *άλλοθι* για να μην κάνουν τίποτε ή για να *υποκύπτουν* μονίμως, είναι πράγματι ανήμποροι να χειριστούν ο,τιδήποτε σημαντικό.

Είναι οι «*Νικίες*» της Ιστορίας! Σέρνοντας τα πόδια τους μονίμως, στο τέλος τρώνε το κεφάλι τους και παίρνουν στο σβέρκο τους κι άλλους?

Αλλά κι όσοι *δεν έχουν «φρένο»*, όσοι βρίσκονται μονίμως σε «επαναστατική έξαψη» και?

«γιούρια στο νταβά με τα κουλούρια» είναι επικίνδυνοι.

Είναι οι *Κλέονες* της Ιστορίας! Πηδώντας μπροστά μονίμως, στο τέλος πηδάνε στο κενό και παρασέρνουν και τους υπόλοιπους μαζί τους.

Στις κρίσιμες στιγμές οφείλεις να ισορροπήσεις ανάμεσα «στα δύο φι»: στη φλόγα και στο φρένο!

Κι αυτό είναι το *πρώτο «μάθημα»*?

Προκύπτει ασφαλώς το ερώτημα: Και *πώς* ισορροπείς ανάμεσά τους; Ποιο είναι κριτήριο που διαχωρίζει την *ροσύνη* *ψυχωμένη τόλμη* και στην *αφ* ;

Κι εδώ ερχόμαστε στο δεύτερο μάθημα: *Διορατικότητα*, να βλέπεις μπροστά!

Σε περιόδους κρίσης κανείς δεν μπορεί να δει μακριά. Καμιά φορά, όταν τα πράγματα αρχίσουν να τρέχουν, δεν βλέπεις ούτε «στο ένα μέτρο». Νιώθεις να ταξιδεύεις μέσα σε ομίχλη, *χωρίς ορατότητα «μπροστά»* (μην πέσεις στα βράχια), *χωρίς ορατότητα «πάνω»* (στον ουρανό για να προσανατολιστείς) και με την *φουρτούνα* να ανεβαίνει?

Τότε χρειάζεται η ψυχραιμία, *η αληθινή ψυχραιμία*. Για να *χαράξεις* πορεία, όχι *για να ανακόψεις* την πορεία σου.

Η ψυχραιμία είναι *αρετή* που τη χρειάζεσαι για να *νικήσεις το φόβο* ? δεν είναι βολικό πρόσχημα για να *υποκύ*

*πτεις μονίμως
στο φόβο.*

Να βλέπεις μπροστά, λοιπόν. Όχι εκεί που βλέπουν όλοι. Πιο μπροστά! Να το προσπαθείς τουλάχιστον?

*Ό,τι κι αν δεις, ό,τι κι αν κάνεις, κάποιος θα σε κατηγορήσουν αργότερα. Είτε γιατί τόλμησε
ς περισσότερα
απ' όσα επέτρεπε ο φόβος τους. Είτε γιατί
δεν τόλμησε όσα υπαγόρευε η απερισκεψία τους*

.

Μπορεί και να μη δεις σωστά. Αλλά αν έχεις ευθύνη τέτοιων αποφάσεων πρέπει να προσπαθείς συνέχεια να δεις τα *μη προφανή* (σε όλους), να σταθμίζεις τα *μη αυτονόητα* (για τους υπόλοιπους). Και να ξέρεις πως ό,τι αποφασίσεις θα πρέπει στη συνέχεια να λογοδοτείς σε αυτούς που ίσως δεν κατάλαβαν τίποτε?

Και για να βλέπεις μακριά πρέπει να βγεις από το «κουτί». Από κάθε «κουτί». Να μην κατατάσσεται σε κουτί. Και να μην μπορούν οι άλλοι να σε κατατάξουν σε βολικά «κουτάκια»?

Να έχεις τα *μάτια σου ανοικτά* (για να βλέπεις μακρύτερα), το *μυαλό σου ανοικτό* (για να ακούς τα πάντα και να τα σταθμίζεις) και την *ψυχή σου ανοικτή*
για να
συγχωρείς
αυτούς που θα σε βρίσουν ? γιατί
πολλοί θα σε βρίσουν

.

Αυτό το τελευταίο ? να έχεις *ανεξικακία* - είναι και το δυσκολότερο. Γιατί όσο πιο μακριά βλέπεις, τόσο περισσότεροι θα σε βρίσουν κάποια στιγμή. Γιατί εκείνοι
δεν
βλέπουν το ίδιο μακριά. Και γιατί εκείνοι

δεν έχουν καταφέρει να βγουν από το «κουτάκι» τους

.

Αυτό είναι το δεύτερο μάθημα.

Αυτά όλα για αρκετούς μπορεί να ακούγονται «πολύ γενικά». Για όσους έζησαν από κοντά το Πολυτεχνείο είναι πολύ συγκεκριμένα. Μερικοί μπορεί να αναγνωρίζουν πρόσωπα και γεγονότα?

Ισχύουν όμως, για κάθε είδους κρίσιμη πολιτική απόφαση. Είτε την παίρνεις στα 19 σου χρόνια. Είτε στα 58 σου. (Για παραπάνω δεν ξέρω ακόμα?)

Πάντως η *ευθύνη* μιας σύγκρουσης ή μιας μεγάλης ανατροπής, έχει το δικό της *τίμημα* σε αυτές της περιπτώσεις.

Δεν είναι μόνο το ρίσκο αν «ηττηθείς». Ακόμα μεγαλύτερο το ρίσκο να σε *κατηγορήσουν οι δικοί σου, αν «νικήσεις»*

.

Κάποιοι λένε πως τα πάντα κρίνονται εκ του αποτελέσματος. Μόνο που στην Ιστορία δεν υπάρχει «τέλος». Αυτό που μοιάζει με «ήττα» σήμερα, αύριο μπορεί να αποδειχθεί «νίκη». Συνήθως ? συνηθέστερα ? συμβαίνει και το *αντίθετο*.

Κι αν δεν πιστεύετε διαβάστε την Ελληνική Ιστορία (αλλά και την παγκόσμια). Και τότε δεν θα σας μείνει καμία αμφιβολία.

Σε αυτό τον κόσμο όσοι αγαπούνε τρώνε βρώμικο ψωμί, που είπε κάποτε και ο μεγάλος Διονύσης.

?Σ? αυτόν τον κόσμο όσοι αγαπούνε?? Του Χρύσανθου Λαζαρίδη

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Πέμπτη, 22 Νοέμβριος 2012 00:00

[Πηγή](#)